

Na osnovu člana 43 stav 1 tačka 5 Zakona o energetici („Službeni list CG”, br. 5/16, 51/17 i 82/20) i člana 15 stav 1 tačka 3 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti („Službeni list CG”, broj 135/21), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici od 10. februara 2022. godine, utvrdio je

Metodologiju za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta gasa

Metodologija je objavljena u "Službenom listu CG", br. 16/2022 od 14.2.2022. godine, a stupila je na snagu 22.2.2022.

I OPŠTE ODREDBE

Predmet i obim primjene

Član 1

(1) Ovom metodologijom utvrđuju se uslovi, način i postupak utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta gasa (u daljem tekstu: operator).

(2) Naknada utvrđena na osnovu ove metodologije primjenjuje se na operatora tržišta i korisnike sistema priključene direktno na prenosni i na distributivni sistem.

Principi

Član 2

Ova metodologija zasniva se na principima:

- 1) ravnoteže između interesa operatora i korisnika usluga koje operator pruža kroz obavljanje energetske djelatnosti;
- 2) korisnik plaća;
- 3) obezbjeđenja da se energetska djelatnost koju obavlja operator vrši na nediskriminatoran i transparentan način;
- 4) obezbjeđenja da se naknada za rad operatora utvrđuje na transparentan i nepristrasan način, na osnovu nediskriminatornih kriterijuma;
- 5) obezbjeđenja održivosti poslovanja operatora.

Metod regulacije

Član 3

Kod utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda primjenjuje se regulatorni metod „trošak plus”, koji utvrđivanje naknade zasniva na opravdanim troškovima poslovanja, trošku amortizacije uz obezbjeđivanje razumne dobiti i nabavci osnovnih sredstava.

Izrazi

Član 4

- (1) Izrazi upotrijebljeni u ovoj metodologiji imaju značenje utvrđeno Zakonom o energetici (u daljem tekstu: Zakon).
- (2) U ovoj metodologiji se koriste izrazi koji imaju sljedeće značenje:
 - 1) „t” je godina podnošenja zahtjeva;
 - 2) **obračunski period** je vremenski period za koji se vrši obračun izvršenih usluga operatora, koji je, po pravilu, kalendarski mjesec;
 - 3) **proporcionalni metod obračuna amortizacije** je metod prema kojem je godišnji trošak amortizacije po osnovnom sredstvu isti u toku vijeka trajanja sredstva.
- (3) Pri izračunavanju prema formulama u ovoj metodologiji, sve vrijednosti koje se izražavaju u procentima se dijele sa 100.

Regulatorni period

Član 5

- (1) Regulatorni period je period za koji se utvrđuje regulatorno dozvoljeni prihod i naknada za rad operatora tržišta.
- (2) Trajanje regulatornog perioda je jedna kalendarska godina.
- (3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, za operatora koji energetska djelatnost započinje da obavlja u godini podnošenja zahtjeva Regulatornoj agenciji za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija), prvi regulatorni period može započeti u godini podnošenja zahtjeva i trajati kraće od jedne kalendarske godine.

II REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD

Elementi regulatorno dozvoljenog prihoda

Član 6

(1) Regulatorno dozvoljeni prihod (u daljem tekstu: prihod), koji se ostvaruje obavljanjem energetske djelatnosti na godišnjem nivou RDP_{t+1} , izračunava se primjenom sljedeće formule i iskazuje u eurima, (€):

$$RDP_{t+1} = TP + OS + A + RD$$

gdje su elementi:

TP - troškovi poslovanja za energetske djelatnosti iz člana 7 ove metodologije, za regulatorni period „t+1“;

OS - nabavka osnovnih sredstava, iz člana 8 ove metodologije, za regulatorni period „t+1“;

A - amortizacija utvrđena za regulatorne potrebe iz člana 9 ove metodologije, za regulatorni period „t+1“;

RD - razumna dobit iz člana 10 ove metodologije, za regulatorni period „t+1“.

(2) Elementi iz stava 1 ovog člana utvrđuju se u godini „t“, za regulatorni period.

(3) Za transponovanje u naknadu, prihod iz stava 1 ovog člana za regulatorni period umanjuje se za utvrđene ostale prihode iz člana 11 ove metodologije.

(4) Pri utvrđivanju prihoda za transponovanje u naknadu uzimaju se u obzir korekcije po osnovu odstupanja ostvarenih energetskih i finansijskih veličina od utvrđenih, izvršene u skladu sa pravilima kojima se reguliše način utvrđivanja korekcija.

Troškovi poslovanja

Član 7

(1) Troškovi poslovanja su tehno-ekonomski opravdani troškovi koji su u funkciji obavljanja djelatnosti, utvrđene za regulatorni period, a obuhvataju: troškove zarada, naknada zarada i ostale lične rashode, troškove materijala, troškove proizvodnih usluga, nematerijalne troškove, finansijske troškove, ostale rashode, troškovi koji se odnose na poreze na imovinu, takse i naknade u skladu sa zakonom i ostali troškovi poslovanja koji se ne mogu kontrolisati u skladu sa zakonom.

(2) Operator je dužan da troškove poslovanja dokaže računovodstvenom dokumentacijom i evidencijama koje se vode u skladu sa zakonom kojim je uređeno računovodstvo, računovodstvenim standardima koji se primjenjuju u Crnoj Gori i računovodstvenim politikama energetskog subjekta.

(3) U troškove poslovanja ne uključuju se:

1) kazne koje izriču nadležni organi, kao i kamate na odložena, neizvršena i druga plaćanja koja se odnose na neizvršavanje obaveza iz zaključenih ugovora;

2) troškovi naknade šteta, nastali zbog propusta operatora tržišta;

3) drugi troškovi koji nijesu u funkciji obavljanja energetske djelatnosti.

Izdaci za osnovna sredstva

Član 8

(1) Osnovna sredstva obuhvataju materijalna i nematerijalna sredstva, koja se u poslovnom procesu koriste duže od godinu dana, i koja ispunjavaju uslove za priznavanje, u skladu sa propisima kojima je uređena oblast računovodstva.

(2) Operatoru se priznaju izdaci za nabavku sredstava iz stava 1 ovog člana, koja su neophodna za obavljanje energetske djelatnosti.

(3) Operator tržišta je dužan da dokaže opravdanost nabavke sredstava iz stava 2 ovog člana, kao i iznose zahtijevane za nabavku.

Trošak amortizacije

Član 9

(1) Trošak amortizacije za regulatorni period utvrđuje se na osnovu:

1) nabavne vrijednosti osnovnih sredstava koja su u funkciji tokom regulatornog perioda;

2) korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava;

3) primjene proporcionalnog metoda amortizacije.

(2) Korisni vijek upotrebe osnovnih sredstava određuje se na osnovu tehničkog i ekonomskog vijeka upotrebe različitih grupa osnovnih sredstava.

(3) Sredstva odobrena na ime amortizacije operator je dužan da izdvoji na poseban račun i koristi za osnovna sredstva.

Razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti

Član 10

(1) Razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti se utvrđuje primjenom stope koja je jednaka prosjeku mjesečnih prosječnih ponderisanih pasivnih kamatnih stopa na depozite pravnih lica ročnosti od jedne do tri godine za godinu t-1 koje

objavljuje Centralna banka Crne Gore.

(2) Stopa utvrđena na način iz stava 1 ovog člana primjenjuje se na ukupne utvrđene troškove poslovanja za regulatornu godinu.

Ostali prihodi

Član 11

Ostali prihodi su prihodi od obavljanja neenergetske djelatnosti, prihodi od premija, subvencija, donacija, prihodi od naknada za pružanje usluga evidentiranja bilateralnih ugovora i drugi prihodi koji nijesu posebno specificirani, a mogu se pojaviti u poslovanju operatora tržišta.

III IZRAČUNAVANJE NAKNADE

Naknada i plaćanje

Član 12

Jedinična naknada za rad operatora tržišta N_{t+1} izračunava se primjenom sljedeće formule:

$$N_{t+1} = \frac{RDP - OP}{G_{net}}$$

gdje je:

RDP - regulatorno dozvoljeni prihod za regulatorni period „t+1“, (€);

OP - prihodi iz drugih izvora, iz člana 11 ovih pravila, (€);

G_{net} - količina gasa planirana energetske bilansom za isporuku korisnicima sistema priključenim na prenosni sistem (kWh).

Član 13

(1) Korisnici sistema priključeni direktno na prenosni i na distributivni sistem, pojedinačno, plaćaju operatoru naknadu N_{dk} koja se mjesečno obračunava primjenom sljedeće formule:

$$N_{dk} = \frac{E_{dk} \times N_{t+1}}{12}$$

gdje je:

E_{dk} - količina gasa planirana energetske bilansom, za regulatorni period „t+1“, za isporuku korisnicima sistema priključenim direktno na prenosni i na distributivni sistem, (kWh);

N_{t+1} - jedinična naknada za rad operatora tržišta, (€/kWh).

(2) Mjesečna naknada iz stava 1 ovog člana, sastavni je dio naknade za snabdjevanje, i plaća je snabdjevač operatoru, u ime i za račun korisnika sistema koje snabdjeva.

IV POSTUPAK UTVRĐIVANJA REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA I NAKNADE

Sadržaj zahtjeva

Član 14

(1) Postupak utvrđivanja prihoda i naknade pokreće se zahtjevom koji je operator dužan da podnese Agenciji u Zakonom propisanom roku.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavlja se na Obrascu **OT_g** koji je objavljen na internet stranici Agencije.

(3) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana operatora je dužan da dostavi sljedeću dokumentaciju:

- 1) poslovni plan za regulatorni period, koji sadrži:
 - a) projekcije finansijskih iskaza,
 - b) projekcije nabavke osnovnih sredstava,
 - c) projekcije troškova poslovanja i prihode,
 - d) dokumentaciju za obračun elemenata iz člana 6 ove metodologije;
 - 2) troškove poslovanja za godinu koja prethodi godini podnošenja zahtjeva;
 - 3) registar osnovnih sredstava, sa obračunom amortizacije za regulatorni period;
 - 4) obračun neto vrijednosti osnovnih sredstava za regulatorni period;
 - 5) popis svih dugoročnih i kratkoročnih kredita sa podacima o valuti kredita, izvornoj vrijednosti kredita, kamatnoj stopi i rasporedu otplate duga;
 - 6) detaljan obračun predloženog prihoda i naknade, u skladu sa ovom metodologijom;
 - 7) zaključni list za prethodnu godinu sa otvorenim saldima (nezaključen).
- (4) Operator je dužan da dostavi i druge podatke na zahtjev Agencije, sve do donošenja konačne odluke.

Način dostavljanja dokumentacije

Član 15

Dokumentacija iz člana 14 ove metodologije se dostavlja u pisanoj formi i u elektronskom obliku.

Razmatranje zahtjeva

Član 16

(1) Agencija na internet stranici objavljuje zahtjev za utvrđivanje regulatornog prihoda i naknade, sa podnesenom dokumentacijom.

(2) Mišljenja i primjedbe na zahtjev iz stava 1 ovog člana zainteresovana lica mogu dostaviti Agenciji u roku od osam dana od dana njegovog objavljivanja.

(3) Ako zahtjev sadrži formalni nedostatak ili ako je nerazumljiv ili nepotpun, Agencija će najkasnije u roku do 14 dana od dana prijema zahtjeva zatražiti od podnosioca zahtjeva da nedostatke otkloni i obavještenje o tome objaviti na internet stranici.

(4) Operator je dužan da nedostatke u zahtjevu otkloni u roku od deset dana od dana prijema podneska iz stava 3 ovog člana.

Objavljivanje izvještaja

Član 17

(1) Izvještaj o analizi dokumentacije sa predlogom prihoda i naknade Agencija objavljuje na svojoj internet stranici.

(2) Mišljenja i primjedbe na izvještaj iz stava 1 ovog člana, zainteresovana lica mogu dostaviti Agenciji u roku od sedam dana od dana njegovog objavljivanja.

Razmatranje izvještaja

Član 18

(1) Poziv za sjednicu Odbora Agencije dostavlja se podnosiocu zahtjeva najkasnije osam dana prije dana održavanja sjednice.

(2) Obavještenje o održavanju sjednice Odbora Agencije objavljuje se na internet stranici Agencije.

Donošenje odluke

Član 19

(1) Odbor Agencije donosi odluku o utvrđivanju prihoda i naknada u roku utvrđenim Zakonom i dostavlja je podnosiocu zahtjeva i drugim subjektima iz člana 1 stava 2 ove metodologije.

(2) Odluka iz stava 1 ovog člana objavljuje se u „Službenom listu Gore“ i na internet stranici Agencije.

V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Prvi regulatorni period

Član 20

(1) Prvi regulatorni period, u skladu sa ovom metodologijom će Agencija utvrditi posebnom odlukom.

(2) Zahtjev za utvrđivanje prihoda i naknade za prvi regulatorni period, operator je dužan da podnese najkasnije 90 dana prije početka regulatornog perioda.

(3) Podatke o energetske veličinama iz člana 12 ove metodologije u slučaju da nisu utvrđene u energetske bilansu ili postoji značajna razlika između podataka o energetske veličinama u energetske bilansu i zahtjevu, operator je dužan da podnese Agenciji najkasnije tri mjeseca prije početka prvog regulatornog perioda.

Stupanje na snagu

Član 21

Ova metodologija stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Gore“.

Broj: 22/439-2

Podgorica, 10.02.2022. godine

Predsjednik Odbora,
Branislav Prelević, s.r.